

**PEMILIHAN DAN PENGGUNAAN BAHASA
DALAM KALANGAN ANAK-ANAK
PERKAHWINAN CAMPUR
ETNIK INDIA-ETNIK TEMPATAN SABAH**

MOHD JUHAR BIN HARUN

**TESISINI DIKEMUKAKAN UNTUK
MEMENUHI SYARAT MEMPEROLEH
IJAZAH SARJANA**

**PERPUSTAKAAN
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH**

**PUSAT PENATARAN ILMU DAN BAHASA
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH
2019**

BORANG PENGESAHAN STATUS TESIS

JUDUL: **PEMILIHAN DAN PENGGUNAAN BAHASA DALAM KALANGAN ANAK-ANAK PERKAHWINAN CAMPUR ETNIK INDIA-ETNIK TEMPATAN SABAH**

IJAZAH: **SARJANA SASTERA (LINGUISTIK)**

Saya **MOHD JUHAR BIN HARUN**, Sesi **2017-2019**, mengaku membenarkan tesis Sarjana ini disimpan di Perpustakaan Universiti Malaysia Sabah dengan syarat-syarat kegunaan seperti berikut:-

1. Tesis ini adalah hak milik Universiti Malaysia Sabah
2. Perpustakaan Universiti Malaysia Sabah dibenarkan membuat salinan untuk tujuan pengajian sahaja.
3. Perpustakaan dibenarkan membuat salinan tesis ini sebagai bahan pertukaran antara institusi pengajian tinggi.
4. Sila tandakan (/):

SULIT

(Mengandungi maklumat yang berdarjah keselamatan atau kepentingan Malaysia seperti yang termaktub di dalam AKTA RAHSIA 1972)

TERHAD

(Mengandungi maklumat TERHAD yang telah ditentukan oleh organisasi/badan di mana penyelidikan dijalankan)

TIDAK TERHAD

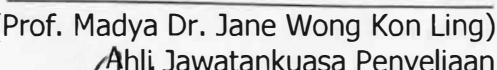
Mohd Juhar Bin Harun
MU1621009T

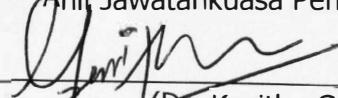

Disahkan Oleh,
NORAZLYNNE MOHD JOHAN @ J. KLYNE
PUSTAKAWAN
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

(Tandatangan Pustakawan)

(Dr. Arulselvan A/L Raju)
Ketua Jawatankuasa Penyelia

(Prof. Madya Dr. Jane Wong Kon Ling)
Ahli Jawatankuasa Penyeliaan

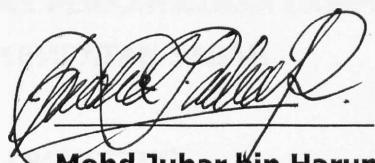
(Dr. Kavitha Ganesan)
Ahli Jawatankuasa Penyeliaan

Tarikh : 30 OGOS 2019

PENGAKUAN

Saya mengaku disertasi ini adalah hasil kerja saya sendiri kecuali nukilan, ringkasan dan rujukan yang tiap-tiap satunya telah saya jelaskan sumbernya.

Tarikh: 30 Ogos 2019

Mohd Juhar bin Harun

MU1621009T

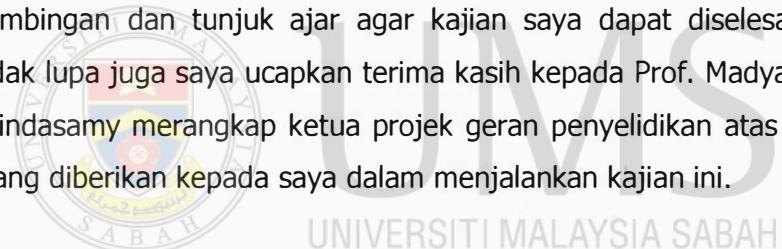
UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

PENGHARGAAN

Dengan ucapan Alhamdulillah saya ingin mengucapkan kesyukuran ke hadrat Allah S.W.T kerana dengan izin-Nya penyelidikan ini dapat diselesaikan dengan jayanya. Pada kesempatan ini, ingin disampaikan ucapan terima kasih kepada semua pihak yang banyak membantu dalam proses saya menyiapkan kajian ini.

Jutaan penghargaan saya ucapkan kepada Kementerian Pelajaran Malaysia (KPM) kerana telah memberikan peluang untuk saya menjalankan kajian ini di bawah geran penyelidikan FRGS0443-SS-1/2016 – “Ethnic Identity Issues Among Children from Indian-Sabahan Mixed Marriage”.

Ribuan terima kasih saya tujukan kepada penyelia saya, Dr. Arulselvan A/L Raju, Prof. Madya Dr. Jane Wong Kon Ling dan Dr. Kavitha Ganesan yang sentiasa memberi bimbingan dan tunjuk ajar agar kajian saya dapat diselesaikan dengan jayanya. Tidak lupa juga saya ucapkan terima kasih kepada Prof. Madya Dr. Anantha Raman Govindasamy merangkap ketua projek geran penyelidikan atas bantuan dan dorongan yang diberikan kepada saya dalam menjalankan kajian ini.

Saya juga ingin berterima kasih kepada pihak Dekan Pusat Penataran Ilmu dan Bahasa (PPIB), Prof. Dr. Jualang Azlan Gansau, barisan pensyarah dan seluruh pentadbiran PPIB yang sentiasa memberikan ruang, peluang dan bantuan memudahkan proses menyiapkan penyelidikan serta memperkembangkan potensi diri saya.

Seterusnya, disertasi ini juga ditujukan khas buat ibu dan bapa tersayang yang sentiasa mendoakan yang terbaik dan memberikan restu kepada saya. Semoga Allah S.W.T memberikan rahmat kepada kedua ibu bapa saya. Tidak lupa juga kepada adik-beradik, saudara mara, rakan-rakan dan sahabat terdekat yang sentiasa memberikan kata semangat dan doa yang tidak putus-putus kepada saya. Terima kasih diucapkan kepada anda semua.

Akhir sekali, saya mengucapkan jutaan terima kasih kepada seluruh pihak Universiti Malaysia Sabah (UMS) kerana memberikan peluang dan pengalaman yang sangat berharga selama saya menjadi pelajar UMS.

Terima kasih sekali lagi.

Mohd Juhar Bin Harun

14 Jan 2019

ABSTRAK

Kajian ini memfokuskan kepada amalan perkahwinan campur antara kumpulan etnik India dengan etnik tempatan di negeri Sabah. Pemilihan dan penggunaan bahasa yang dominan dalam kalangan anak-anak perkahwinan campur antara etnik India dengan etnik tempatan Sabah merupakan skop yang utama dalam kajian ini. Hal ini merujuk kepada permasalahan utama anak-anak perkahwinan campur ini sama ada cenderung memilih dan menggunakan bahasa ibunda ibu atau bapa atau bahasa lain selain bahasa ibunda ibu atau bapa mereka dalam kehidupan sehari-hari. Masyarakat di negeri Sabah mempunyai kelebihan bertutur lebih daripada satu jenis bahasa turut menjadi perkara yang penting untuk diteliti dalam kajian ini. Dalam konteks ini, dialek Melayu Sabah menjadi bahasa komunikasi yang dominan dipilih dan digunakan dalam kehidupan sehari-hari di negeri ini. Hal ini secara tidak langsung memberi kesan terhadap identiti anak-anak bagi kedua-dua etnik ini lebih tertumpu kepada pemilihan dan penggunaan bahasa yang paling dominan dalam kehidupan sehari-hari mereka. Berlandaskan disiplin ilmu linguistik dengan menggunakan pendekatan kualitatif, kajian ini memfokuskan kepada aspek pemilihan dan penggunaan bahasa dalam pertuturan sehari-hari anak-anak perkahwinan campur antara etnik India dengan etnik tempatan Sabah di sekitar Bandar raya Kota Kinabalu, Penampang, Papar dan Tuaran. Dalam kajian ini, kaedah temu bual separa struktur dengan menggunakan teknik pensampelan bola salji (*snow ball*) dijadikan asas bagi mengumpul data kajian. Justeru, kajian ini cuba mengupas isu perkahwinan campur dalam kalangan anak-anak dengan memfokuskan empat aspek yang utama. Aspek pertama ialah mengenal pasti pemilihan dan penggunaan bahasa yang paling dominan dalam pertuturan harian oleh anak-anak perkahwinan campur antara etnik India dengan etnik tempatan Sabah. Aspek yang kedua pula ialah meneliti kekerapan pemilihan dan penggunaan bahasa ibunda etnik India dalam kalangan anak-anak perkahwinan campur ini. Manakala aspek ketiga pula meneliti tahap identiti ‘keindiaan’ anak-anak perkahwinan campur antara etnik India dengan etnik tempatan Sabah. Kajian ini turut menilai hubung kait antara pemilihan dan penggunaan bahasa etnik India dengan identiti ‘keindiaan’ mereka. Oleh yang demikian, berdasarkan analisis hasil dapatkan kajian menunjukkan bahawa bahasa Melayu dialek Sabah merupakan bahasa yang paling dominan digunakan dalam keseluruhan domain yang terdapat dalam kajian ini. Selain daripada itu, kajian ini turut

mendapati bahawa kekerapan pemilihan dan penggunaan bahasa ibunda etnik India, majoriti daripada keseluruhan responden ‘tidak pernah’ memilih dan menggunakan bahasa ibunda etnik India mereka. Dalam aspek tahap identiti ‘keindiaan’ pula, secara keseluruhannya majoriti responden meletakkan identiti ‘keindiaan’ diri mereka sebagai ‘tidak India’. Hubung kait kekerapan pemilihan dan penggunaan bahasa etnik India dengan tahap identiti ‘keindiaan’ responden juga terbukti mempunyai perkaitan antara satu sama lain. Bukti ini, hasil dapatan kajian menunjukkan semakin kerap pemilihan dan penggunaan bahasa etnik India dalam kalangan para responden, tahap identiti ‘keindiaan’ dalam diri mereka akan ‘lebih India’ dan begitu juga sebaliknya. Kajian yang mendalam tentang pemilihan dan penggunaan bahasa dalam kalangan anak-anak perkahwinan campur antara etnik India dengan etnik tempatan Sabah ini adalah sangat penting untuk memahami kesan amalan perkahwinan campur di negeri Sabah lebih kepada identiti melalui pemilihan dan penggunaan bahasa yang dominan digunakan dalam kehidupan sehari-hari mereka.

Kata Kunci: Perkahwinan campur, etnik India, etnik tempatan Sabah, pemilihan dan penggunaan bahasa, identiti.

ABSTRACT

LANGUAGE CHOICE AND USE AMONG THE CHILDREN OF INDIAN-SABAHAN MIXED-MARRIAGES

This study focuses on the practice of mix-marriages between ethnic Indians and the local ethnic communities in Sabah. The dominant language choice and use amongst Indian-Sabahan children is the main scope of this study. This means that the research examines whether these Indian-Sabahan children prefer the mother tongue of their parents as their choice of spoken language, or their preference depicts a completely different language choice and use in their daily lives. People in Sabah have the advantage of speaking more than one language and are also important factors to consider in this study. In this context, the Sabah Malay dialect became the dominant communication language among the Sabah society. This indirectly affects the identity of children of both ethnicities more focuses on the dominant language choice and use in their daily lives. Based on a linguistic discipline and by using a qualitative approach, this study focuses on the language choice and use amongst Indian-Sabahan children in the city of Kota Kinabalu, Penampang town as well as Papar and Tuaran districts. In this study, a semi-structured interview method using snowball sampling technique is used for data collection. It examines the issue of Indian-Sabahan mixed-marriage children's choice of spoken language by focusing on four major aspects. The first one looks at the choice and use of the most dominant language in the daily speech of the children. The second aspect discusses the frequency of choice and use of Indian languages among these mixed-marriage children. The third aspect focuses on the level of 'Indianness' ('keindiaan') among these children and further examines the correlation between the choice and use that reflects on their Indian identity. The findings of this research suggests that the Sabah Malay Dialect is the most dominant language choice and is used throughout all the domains included in this study. From the frequency of choice and use of the Indian languages, the study also shows that the majority of the respondents 'never' chose or used their Indian languages. In terms of their Indianness, a majority of the respondents stated their identity as 'not Indian'. The study depicts that there is a correlation between the language choice and use with the level of Indianness. The findings also show that the more frequent choice and use of Indian languages, the higher the level of Indian identity in the children and vice versa. Such

in-depth study regarding language choice and use amongst Indian-Sabahan children is very important to understand the effects of mixed-marriage practices in the state of Sabah in these children's daily lives.

Keywords: Mixed-marriage, Indian-Sabahan, language choice and use, identity.

SENARAI KANDUNGAN

	Halaman
TAJUK	i
PENGAKUAN	ii
PENGESAHAN	iii
PENGHARGAAN	iv
ABSTRAK	vi
ABSTRACT	viii
SENARAI KANDUNGAN	x
SENARAI JADUAL	xiv
SENARAI RAJAH	xvii
SENARAI SINGKATAN	xviii
SENARAI LAMPIRAN	xix
 BAB 1 PENDAHULUAN	 1
1.1 Latar Belakang Kajian	1
1.1.1 Masyarakat India di Sabah	6
1.1.2 Perkahwinan Campur antara Etnik India dengan Etnik Tempatan Sabah	11
1.2 Pernyataan Masalah	13
1.3 Objektif Kajian	18
1.4 Persoalan Kajian	19
1.5 Kepentingan Kajian	19
1.6 Skop Kajian	21
1.7 Definisi Konseptual	23
1.7.1 Perkahwinan Campur Etnik India-Etnik Tempatan Sabah	23
1.7.2 Pemilihan dan Penggunaan Bahasa	24
1.7.3 Identiti	26
1.8 Kesimpulan	28

BAB 2 SOROTAN LITERATUR	29
2.1 Pengenalan	29
2.2 Perkahwinan Campur	29
2.3 Pemilihan dan Penggunaan Bahasa	34
2.3.1 Sa'adiah Ma'alip (2011, 2014, 2015)	36
2.3.2 Mohammed Azlan Mis (2010, 2012)	38
2.3.3 Norazuna (2010)	39
2.3.4 Holmes (2008)	40
2.3.5 Caesar Delwis (2008)	42
2.3.6 Abdul Rashed Md. Mostafizar Rahman (2007)	42
2.3.7 Ting Su Hie dan Yvone Michelle Campbell (2005)	43
2.3.8 Asmah (1982, 2003)	44
2.3.9 Muriel Saville-Troike (1991)	46
2.3.10 Grosjean (1982)	48
2.3.11 Fishman (1972, 1972a)	50
2.3.12 Ervin-Tripp (1972)	53
2.4 Teori Domain	54
2.5 Identiti	57
2.6 Kesimpulan	67
BAB 3 METODOLOGI KAJIAN	69
3.1 Pengenalan	69
3.2 Reka Bentuk Kajian	69
3.3 Lokasi Kajian	72
3.4 Populasi dan Pensampelan	73
3.5 Responden	74
3.6 Instrumen Kajian	82
3.7 Tatacara dan Proses Pengumpulan Data	82
3.7.1 Pemerhatian	83
3.7.2 Kajian Rintis	86
3.7.3 Temu Bual Separa Struktur	86
3.7.4 Perpustakaan	88
3.7.5 Internet	88

3.7.6	Analisis Data	88
3.8	Kesahan dan Kebolehpercayaan Kajian	90
3.8.1	Kredibiliti dan Ketulenan (Kesahan Dalaman)	90
3.8.2	Kebolehpindahan dan Keterapan (Kesahan Luaran)	91
3.8.3	Kebolehpercayaan	92
3.8.4	Kebolehsahan	92
3.9	Etika Penyelidikan	93
3.10	Penyusunan Data	94
3.11	Analisis Data	95
3.11.1	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Mengikut Domain	96
3.11.1.1	Domain di Rumah	100
3.11.1.2	Domain di Kampung Halaman	101
3.11.1.3	Domain Persahabatan dan Jiran	101
3.11.1.4	Domain di Sekolah atau di Tempat Kerja	102
3.11.1.5	Domain di Tempat Awam	102
3.11.1.6	Domain di Tempat Beribadah	103
3.11.2	Kekerapan Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Ibunda Etnik India	103
3.11.3	Tahap Identiti 'Keindiaan' Responden	104
3.11.4	Hubung kait Kekerapan Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Ibunda Etnik India dengan Tahap Identiti 'Keindiaan' Responden	105
3.12	Persembahan Data	106
3.13	Kesimpulan	106

BAB 4 ANALISIS DAPATAN KAJIAN	108	
4.1	Pengenalan	108
4.2	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa	108
4.2.1	Domain di Rumah	109
4.2.2	Domain di Kampung Halaman	114
4.2.3	Domain Persahabatan dan Jiran	122
4.2.4	Domain di Sekolah atau di Tempat Kerja	127
4.2.5	Domain di Tempat Awam	132

4.2.6	Domain di Tempat Beribadah	135
4.3	Kekerapan Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Ibunda Etnik India dalam kalangan Anak-anak Perkahwinan Campur Etnik India-Etnik Tempatan Sabah	137
4.4	Tahap Identiti ‘Keindiaan’ dalam kalangan Anak-anak Perkahwinan Campur Etnik India-Etnik Tempatan Sabah	142
4.5	Hubung kait Kekerapan Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Ibunda Etnik India dengan Tahap Identiti ‘Keindiaan’ Anak-anak Perkahwinan Campur Etnik India-Etnik Tempatan Sabah	149
4.6	Kesimpulan	157
BAB 5 RUMUSAN		159
5.1	Pendahuluan	159
5.2	Rumusan Kajian	159
5.3	Cadangan Kajian pada Masa akan Datang	162
5.4	Kesimpulan	164
RUJUKAN		165
LAMPIRAN		176

SENARAI JADUAL

	Halaman	
Jadual 1.1	Populasi Masyarakat India di Borneo Utara (Sabah) Tahun 1891 Sehingga 1951	10
Jadual 1.2	Kekerapan Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Ibunda Responden	26
Jadual 3.1	Jumlah Responden Berdasarkan Asal dan Tempat Tinggal	76
Jadual 3.2	Jumlah Responden Mengikut Jantina	76
Jadual 3.3	Jumlah Responden Mengikut Umur	77
Jadual 3.4	Jumlah Responden Mengikut Agama	77
Jadual 3.5	Jumlah Responden Mengikut Tahap Pendidikan	78
Jadual 3.6	Latar Belakang Bangsa Ibu Bapa dan Datuk Nenek Responden	79
Jadual 3.7	Latar Belakang Asal Kelahiran Ibu Bapa dan Datuk Nenek Responden	80
Jadual 3.8	Latar Belakang Pekerjaan Ibu Bapa Responden	81
Jadual 3.9	Enam Domain Pemilihan Bahasa dalam Kalangan Anak-anak Perkahwinan Campur Etnik India-Etnik Tempatan Sabah	98
Jadual 4.1	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa yang Digunakan oleh Anak-anak Perkahwinan Campur Etnik India-Etnik Tempatan Sabah	109
Jadual 4.1.1	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Responden dengan Bapa Ketika di Rumah	110
Jadual 4.1.2	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Responden dengan Ibu Ketika di Rumah	111
Jadual 4.1.3	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Responden dengan Adik- beradik Ketika di Rumah	112
Jadual 4.2	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa yang Digunakan oleh Anak- anak Perkahwinan Campur Etnik India-Etnik Tempatan Sabah Ketika di Kampung Halaman	114

Jadual 4.2.1	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Responden dengan Datuk Sebelah Bapa Ketika di Kampung Halaman	115
Jadual 4.2.2	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Responden dengan Nenek Sebelah Bapa Ketika di Kampung Halaman	116
Jadual 4.2.3	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Responden dengan ahli keluarga di Kampung Halaman Sebelah Bapa	117
Jadual 4.2.4	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Responden dengan Datuk Sebelah Ibu Ketika di Kampung Halaman	118
Jadual 4.2.5	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Responden dengan Nenek Sebelah Ibu Ketika di Kampung Halaman	119
Jadual 4.2.6	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Responden dengan Ahli Keluarga di Kampung Halaman Sebelah Ibu	121
Jadual 4.3	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa yang Digunakan oleh Anak-anak Perkahwinan Campur Etnik India-Etnik Tempatan Sabah dalam Domain Persahabatan dan Jiran	123
Jadual 4.3.1	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Responden Bersama Rakan Ketika Bersukan dan Berekreasi	124
Jadual 4.3.2	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Responden Ketika Bersama Rakan di Kawasan Kejiranan	125
Jadual 4.3.3	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Responden Bersama Rakan Ketika Keluar Rumah	126
Jadual 4.4	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa yang Digunakan oleh Anak-anak Perkahwinan Campur Etnik India-Etnik Tempatan Sabah Ketika di Sekolah atau di Tempat Kerja	128
Jadual 4.4.1	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Responden Ketika dengan Guru atau Majikan	129
Jadual 4.4.2	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Dominan Responden dengan Orang di Sekeliling ketika di Sekolah atau di Tempat Kerja	130

Jadual 4.4.3	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Dominan Responden dengan Rakan ketika di Sekolah atau di Tempat Kerja	131
Jadual 4.5	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa yang Digunakan oleh Anak-anak Perkahwinan Campur Etnik India-Etnik Tempatan Sabah Ketika di Tempat Awam	132
Jadual 4.5.1	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Dominan Responden di Tempat Awam	134
Jadual 4.6	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa yang Digunakan oleh Anak-anak Perkahwinan Campur Etnik India-Etnik Tempatan Sabah Ketika di Tempat Beribadat	135
Jadual 4.6.1	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Dominan Responden Ketika di Tempat Beribadat	136
Jadual 4.7	Pemilihan dan Penggunaan Bahasa yang Paling Dominan dalam Kalangan Anak-anak Perkahwinan Campur Etnik India-Etnik Tempatan Sabah Berdasarkan Keseluruhan Domain	137
Jadual 4.8	Kekerapan Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Ibunda Etnik India dalam Kalangan Anak-anak Perkahwinan Campur Etnik India-Etnik Tempatan Sabah	138
Jadual 4.9	Tahap Identiti 'Keindiaan' Anak-anak Perkahwinan Campur Etnik India-Etnik Tempatan Sabah	143
Jadual 4.10	Hubung kait Kekerapan Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Ibunda Etnik India dan Tahap Identiti Anak-anak Perkahwinan Campur Etnik India-Etnik Tempatan Sabah	150

SENARAI RAJAH

Halaman

Rajah 1.1	:	Info Anggaran Populasi Penduduk di Sabah pada Tahun 2018	2
Rajah 1.2	:	Peta Keluarga Bahasa di Sabah	3

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

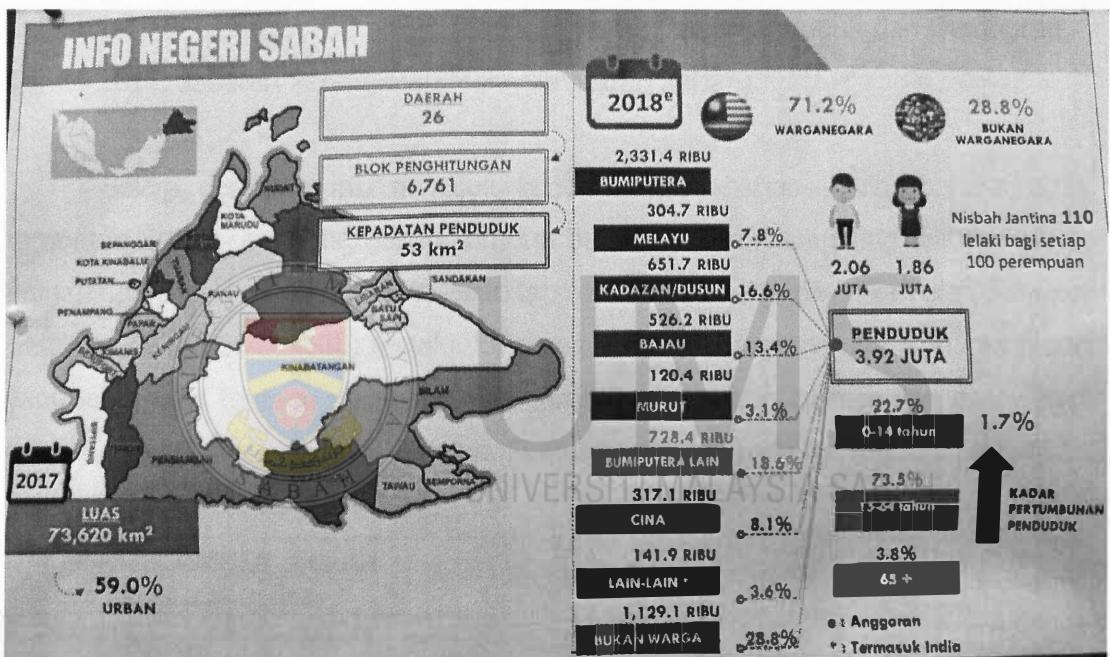
SENARAI SINGKATAN

BETS	Bahasa Etnik Tempatan Sabah
BI	Bahasa Inggeris
BIL	Bahasa Lain-Lain India
BLL	Lain-lain bahasa
BM	Bahasa Malaysia
BT	Bahasa Tamil
CBBUB	<i>Constabulary Bersenjata Borneo Utara British</i>
DMS	Dialek Melayu Sabah
SBBUB	Syarikat Berpiagam Borneo Utara British
SCT	<i>Self Categorization Theory</i>
SIL	<i>Summer Institute Of Linguistic</i>
SIT	<i>Social Identity Theory</i>
TP	Tidak Pernah
UITM	Universiti Teknologi Mara
UMS	Universiti Malaysia Sabah
UPM	Universiti Putra Malaysia

SENARAI LAMPIRAN

		Halaman
Lampiran A	: Bahagian A : Latar Belakang Informan (Demografi)	176
Lampiran B	: Bahagian B (i) : Pemilihan dan Penggunaan Bahasa	178
Lampiran C	: Bahagian B (ii) : Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Ibunda	180
Lampiran D	: Bahagian B (iii) : Identiti	181
Lampiran E (i)	: Nota Catatan Temu Bual Pengkaji	182
Lampiran E (ii)	: Soalan Temu Bual Struktur Separa	185
Lampiran E (iii)	: Borang Maklumat Kajian (Set 1) : Borang Maklumat Kajian (Set 2) : Borang Maklumat Kajian (Set 3)	192 199 206
Lampiran F (i)	: Latar Belakang Responden	213
Lampiran F (ii)	: Jadual Kekerapan Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Ibunda Etnik India dalam Kalangan Anak-anak Perkahwinan Campur Etnik India-Etnik Tempatan Sabah Mengikut Domain	215
Lampiran F (iii)	: Jadual Tahap Identiti 'Keindiaan' Anak-anak Perkahwinan Campur Etnik India-Etnik Tempatan Sabah	219
Lampiran F (iv)	: Jadual Hubung Kait Kekerapan Pemilihan dan Penggunaan Bahasa Etnik India dengan Identiti 'Keindiaan' Anak-anak Perkahwinan Campur Etnik India-Etnik Tempatan Sabah	223

Selain daripada tiga etnik peribumi terbesar ini, terdapat lagi etnik-etnik peribumi yang lain seperti Irranun, Balabak, Sungai, Visaya, Melayu-Brunei, Bugis, Kwijau, Ubian, Kagayan, Idahan, Rungus, Suluk, Tidung dan banyak lagi. Semua etnik- etnik diklasifikasikan sebagai Bumiputera Sabah (Siti Aidah, 2007). Bukan itu sahaja, di negeri Sabah terdapat juga sebahagian etnik lainnya yang dikategorikan sebagai bukan bumiputera seperti etnik Cina dan etnik India. Antara kedua etnik ini, etnik Cina merupakan etnik bukan bumiputera yang memiliki populasi yang besar di negeri Sabah, manakala etnik India pula merupakan kumpulan yang minoriti daripada keseluruhan jumlah penduduk di negeri Sabah.

Rajah 1.1: Info Anggaran Populasi Penduduk di Sabah pada Tahun 2018

Sumber : Laporan Perangkaan Penduduk dan Demografi Tahun 2018, Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Sabah

Rajah 1.1 memaparkan tentang laporan tahunan anggaran populasi penduduk di negeri Sabah yang dikeluarkan oleh Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Sabah bagi tahun 2018. Berdasarkan Rajah 1.1, anggaran penduduk di Sabah menjangkau 3.92 juta orang dan daripada jumlah tersebut, seramai 2,331.4 ribu orang merupakan Bumiputera Sabah. Kadazan-Dusun merupakan etnik bumiputera yang paling ramai populasinya iaitu 16.6% atau 651.7 ribu orang diikuti etnik Bajau iaitu sebanyak 13.4% atau 526.2 ribu dan diikuti oleh etnik-

etnik bumiputera yang lain seperti etnik Melayu iaitu 7.8% atau 304.7 ribu, etnik Murut iaitu 3.1% atau 120.4 ribu. Dalam kategori Bumiputera Lain juga mencatatkan jumlah yang ramai iaitu 18.6% atau 728.4 orang.

Bukan itu sahaja, dalam Rajah 1.1 juga memaparkan anggaran populasi etnik bukan bumiputera di Sabah iaitu etnik Cina mencatatkan jumlah 8.1% atau 317.1 ribu dan etnik lain-lain bukan bumiputera (termasuk etnik India) sebanyak 3.6% atau 141.9 ribu. Jumlah bukan warganegara pula ialah 1129.1 ribu orang atau 28.8% daripada jumlah keseluruhan. Namun, dalam laporan tahunan anggaran populasi penduduk di negeri Sabah pada tahun 2017, etnik India berada pada nilai 0.3% atau 7,752 orang (Laporan Perangkaan Penduduk dan Demografi Tahun 2017, Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Sabah).

Selain daripada itu, merujuk kepada aspek bahasa pula, bahasa etnik tempatan Sabah tergolong dalam rumpun bahasa Austronesia (King & King, 1984; Asmah, 2015 dalam Rozita, 2018). Satu langkah terbaik telah dilakukan oleh *Summer Institute Of Linguistic (SIL)* melalui Ethnologue (2017) bagi memberikan gambaran yang lebih jelas tentang pecahan, kekeluargaan, sempadan bahasa dan dialek bagi bahasa yang terdapat di negeri Sabah. Semua maklumat tersebut dapat diperhatikan dalam Rajah 1.2 di bawah:

Rajah 1.2: Peta Keluarga Bahasa di Sabah

Sumber : Simons and Fennig (2018a)

Rajah 1.2 memaparkan peta taburan keluarga bahasa yang terdapat di negeri Sabah. Jika diperhatikan keluarga bahasa etnik Dusun merupakan bahasa peribumi yang paling besar di Sabah dan para penutur bagi bahasa etnik ini tinggal secara merata-rata di seluruh pelosok negeri ini. Seterusnya diikuti pula oleh bahasa peribumi bagi etnik-etnik yang lain di negeri Sabah. Walau bagaimanapun, dialek Melayu Sabah¹ merupakan bahasa pertuturan yang luas digunakan di serata negeri ini. Pemilihan dan penggunaan dialek Melayu Sabah ini berlaku tidak kira dalam situasi yang rasmi atau sebaliknya. Bahasa menjadi medium pengantara yang membolehkan tingkah laku, nilai moral dan mitologi sesuatu masyarakat yang diturunkan kepada generasi yang seterusnya. Dalam hal ini, bahasa yang bersinonim dengan kebanyakan masyarakat peribumi di Sabah terdiri daripada bahasa sukuan yang berbeza-beza mengikut budaya setempat (Noor Aina Dani, 2007).

Dalam perspektif agama dan kepercayaan di Sabah, penduduk negeri ini mengamalkan kebebasan beragama. Agama rasmi bagi negeri ini ialah agama Islam sebagai mana yang termaktub dalam Perlembagaan Negeri Sabah pada 23 September 1973 apabila Dewan Undangan Negeri Sabah meluluskan pindaan terhadap perlembagaan negeri dengan menetapkan Islam sebagai agama rasmi Sabah (Mohammad Agus Yusoff, 2006). Bukti, Perkara 5(A) Perlembagaan telah menetapkan bahawa Islam menjadi agama rasmi negeri manakala agama lain boleh dianuti dan diamalkan dengan aman dan harmoni di negeri ini. Roh peruntukan yang baharu ini adalah sejajar dengan undang-undang tertinggi negara iaitu Perlembagaan Persekutuan yang memperuntukkan bahawa Islam adalah agama bagi

¹ **Dialek Melayu Sabah** - Pada September 1963, usaha dalam memperkasakan penggunaan bahasa Melayu di negeri Sabah dipergiatkan. Meskipun terdapat perbezaan dengan bahasa Melayu yang dituturkan di negeri-negeri yang terdapat Semenanjung Malaysia, namun dalam perspektif linguistik, Dialek Melayu Sabah menjadi sebahagian daripada varian bahasa Melayu yang berdiri sendiri. Meskipun ketika seawal pembentukan negara Malaysia, bahasa Inggeris menjadi bahasa rasmi bagi rakyat di negeri Sabah selama 10 tahun selaras dengan Perjanjian 20 Perkara negeri Sabah. Sekitar tahun 1972, Dewan Undangan Negeri Sabah telah memutuskan bahawa semua urusan rasmi sama ada secara lisan mahupun tulisan telah mesti menggunakan bahasa Melayu. Menjelang tahun 1973, bahasa Melayu telah dijadikan sebagai bahasa rasmi di negeri Sabah. Undang-undang ini telah mewujudkan varian bahasa Melayu yang dikenali sebagai bahasa dialek Melayu Sabah yang turut serupa dengan penutur yang berasal dari negeri ini. Menurut Wong JKL (2000), bahasa dialek Melayu Sabah (DMS) ini digunakan oleh sebahagian besar etnik di Sabah sebagai bahasa pertuturan sama ada sebagai bahasa pertama mahupun bahasa kedua. Sehingga kini bahasa dialek Melayu Sabah menjadi bahasa varian daripada bahasa Melayu yang menjadi bahasa pertuturan harian dan bahasa solidariti masyarakat di negeri Sabah.

Persekutuan berserta jaminan kebebasan beragama dalam kalangan rakyatnya (Jasri, 1933).

Pengkaji meneliti dua laporan bancian penduduk dan perumahan Malaysia yang dikeluarkan pada tahun 1970 dan 2010. Dalam kedua-dua laporan bancian tersebut telah mencatatkan bahawa majoriti penduduk Sabah ialah beragama Islam, diikuti beragama Kristian, Buddha dan lain-lain. Dalam data bancian penduduk Sabah 1970, jumlah penduduk Sabah yang menganuti agama Islam ialah seramai 260,945 orang daripada jumlah keseluruhan rakyat Sabah ketika itu iaitu 651,304 orang. Diikuti oleh agama Kristian iaitu seramai 157,422 orang, agama Buddha seramai 63,313 dan 169,626 orang bagi agama-agama lain termasuk yang tidak beragama. Dalam rekod bancian penduduk negeri Sabah pada tahun 2010 pula telah menunjukkan bahawa daripada keseluruhan jumlah penduduk Sabah iaitu 3,206,742 orang, seramai 2,096,153 beragama Islam, diikuti beragama Kristian seramai 853,726, beragama Buddha seramai 194,428, beragama Hindu seramai 3037 dan lain-lain seramai 5,959 orang (Bancian penduduk dan perumahan negeri Sabah bagi tahun 1970 dan 2010, Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Sabah).

Selain kebebasan beragama dan kepercayaan yang dianuti oleh penduduknya, masyarakat negeri Sabah juga memiliki kepelbagaiam amalan tradisi dan kebudayaan. Kepelbagaiam amalan tradisi dan kebudayaan adalah salah satu kekayaan yang tidak ternilai bagi negeri ini. Kebanyakan komuniti etnik Kadazan-Dusun secara tradisinya merupakan petani tradisional yang menanam padi beras dan padi huma. Selain daripada itu juga, etnik ini melakukan aktiviti memancing dan memburu. Tarian Sumazau merupakan tarian tradisional masyarakat Kadazan-Dusun yang sangat terkenal dan menjadi salah satu daya tarikan di negeri Sabah.

Selain daripada etnik Kadazan-Dusun, etnik Bajau juga memiliki amalan tradisi hidup yang tersendiri. Mereka bekerja sebagai petani dan nelayan di samping sangat terkenal dengan kepakaran menyelam dan aktiviti kelautan. Etnik Bajau juga popular dengan aktiviti menunggang kuda dan disebabkan itu kaum Bajau di Pantai Barat mendapat gelaran sebagai 'Koboi Timur', manakala kaum Bajau yang berada di kawasan Pantai Timur pula digelar sebagai 'Sea Gypsies'. Gelaran tersebut

disebabkan kehebatan ilmu kelautan dan ilmu pelayaran yang mereka miliki. Dari sudut tarian tradisi pula, masyarakat Bajau terkenal dengan tarian ‘Igal-igal’ yang sering dipersembahkan dalam upacara adat istiadat mereka seperti majlis perkahwinan dan majlis keraian. Pelbagai lagi amalan-amalan tradisional dalam kehidupan seharian yang diamalkan oleh etnik tempatan yang terdapat di negeri ini yang menjadikan Sabah sebagai sebuah negeri yang sangat unik dan menarik untuk didiami (Arkib Berita, Jabatan Penerangan Malaysia, 2019).

1.1.1 Masyarakat India di Sabah

Meskipun etnik India merupakan golongan yang minoriti tetapi mereka tidak terlepas ke arah proses dan usaha pembentukan masyarakat majmuk di negeri Sabah. Pada dasarnya, masyarakat etnik India di Sabah dikategorikan sebagai Bukan Bumiputera dan merupakan golongan imigran. Dalam lipatan sejarah, Sabah telah diterajui oleh beberapa siri tampuk kuasa kepimpinan dunia.

Syarikat Berpiagam Borneo Utara British (SBBUB) telah memerintah Sabah (kemudian dikenali sebagai Borneo Utara) daripada tahun 1881 sehingga tahun 1942 iaitu setelah tentera Jepun telah menyerang Borneo Utara semasa Perang Dunia II. Akibat daripada perperangan tersebut, SBBUB tidak mempunyai sumber kewangan untuk membina semula negeri Sabah dan wilayah itu telah diletakkan di bawah kawalan pejabat kolonial sekali gus menjadi tanah jajahan British pada 15 Julai 1946. Beberapa tahun selepas itu, Sabah telah diberi kuasa oleh pihak British untuk memerintah negeri sendiri. Pada 16 September 1963, Sabah telah bersatu dengan Tanah Melayu, Sarawak dan Singapura untuk membentuk Persekutuan Malaysia. Dalam rentetan siri sejarah ini, proses migrasi dalam kalangan imigran dari negara luar untuk masuk ke negeri Sabah telah berlaku iaitu terdiri daripada etnik Cina, India, Pathan dan lain-lain lagi (Azharudin Mohamed, 2003; D.S Ranjit, 2003).

Dalam konteks negeri Sabah, etnik India yang mendiami negeri ini dapat dibahagikan kepada tiga kelompok iaitu mereka yang datang dari Tanah Besar India, individu atau kumpulan yang datang dari Semenanjung Malaysia dan individu atau kumpulan (generasi India) yang lahir dan membesar di Sabah. Sejarah Migrasi masyarakat India ke Sabah telah berlaku pada akhir abad ke-19 dengan didorong